

MÉS ENLLÀ DE LA LòGICA

Domènec Rodríguez Riera

Estudiant. Institut Castelló d'Empúries

A Josep Maria Terricabras. *In memoriam*.

El professor Josep-Maria Terricabras va oferir una xerrada el passat dimecres 20 de març de 2024 a Figueres sobre la lògica amb el títol: *Alicia. Més enllà de la lògica*.

Les primeres paraules del filòsof foren aquestes «Abans d'explicar, s'ha de descriure. [...] S'ha de ser rigorós amb el llenguatge, i tenir en compte els seus límits i possibilitats». I de tal manera, es va disposar a descriure —abans d'explicar— el tema de la conferència.

Per començar amb la seva xerrada, el professor va fer tres afirmacions.

La primera afirmació: «No parlem perquè som humans, som humans perquè parlem». Terricabras va explicar com el llenguatge dona consciència i ètica, perquè sabem que fem gràcies al llenguatge. Amb la pèrdua del llenguatge, les persones es desanimen, ja que la parla és l'essència de l'ànima.

Fins i tot, va citar el primer passatge de l'Evangeli de Sant Joan, de la Bíblia, per mostrar que ni les religions ignoren la importància de la parla. Per aquesta raó és molt important, tot i que la majoria de les persones avui dia no ho fan, fixar-se en el que diu la persona, amb la qual es parla, de manera detallada.

La segona afirmació: «El llenguatge sempre és imprecís». Terricabras va comentar que amb les paraules mai serem capaços d'explicar amb plena exactitud el que sentim. Seguidament, va lligar-ho amb com les expressions lingüístiques donen joc, i d'aquí naixen la creativitat i la ciència, dels espais buits que deixa el llenguatge i de la llibertat de la qual gaudim els humans per omplir-la amb la nostra imaginació.

Per últim, la tercera afirmació: «La connexió entre la filosofia i la literatura és immensa. Són les úniques dues disciplines que tenen el llenguatge com a fonament». Per a Terricabras

l'essència de la filosofia no es pot trobar donant descripcions, ja que la filosofia no és una cosa, sinó un munt de disciplines i branques que van acabar per ajuntar-se en un gran grup. La filosofia no ensenya res nou, només ajuda a veure-ho d'una altra manera i prendre una nova perspectiva sobre qualsevol cosa que observem. La filosofia no és una doctrina, sinó una activitat.

Ja passant al tema del discurs, Terricabras va ressaltar com al llibre d'*Alicia al país de les meravelles* la lògica canvia en funció del que li convé a l'escriptor, i d'aquí el títol de la xerrada. Quan el lector es pensa que pot preveure la lògica o creu que hi ha un límit, l'escriptor el sorprèn amb un canvi sobtat que desafia al lector a trencar amb els estàndards i buscar més enllà del que sembla lògic o possible. El sentit de les expressions depèn del context, per tant, hi ha una lògica per cada situació, no una lògica universal aplicable sempre, a tot arreu i amb tothom.

Una de les cites que més em va agradar que va fer del llibre va ser el diàleg següent:

—Com puc sortir d'aquí?
—Depèn d'on vulguis anar.
—M'és igual, només vull sortir.
—Doncs camina en una direcció el temps necessari.

Per concloure la xerrada, el mestre va afirmar que els fets tenen prioritat sobre les accions a causa de la seva natura. També que la identitat no és una essència innata de les persones que roman intocable durant tota la vida, sinó que canvia constantment per fets exteriors. A més a més, el llibre *Alicia al país de les Meravelles* és bo per què fa possibles totes les interpretacions. Terricabras ens recomanà a tots els presents que ens meravellem més sovint, que no ho donem tot per natural i que ens preguntem el perquè de les coses, que no quedem indiferents davant tot i siguem curiosos.

«Les meravelles són allò que diem i fem, el llenguatge no és el que fem, és el que ens fa i ens desfà. Que pensem altrament, que li donem un altre punt de vista a la vida.»

—Josep Maria Terricabras.

Fotografies de l'acte *Alicia. Més enllà de la lògica*